

Tieteellisten seurojen kuukausikokoukset – hiipuva perinne?

Hannu Heikkilä

Tieteen päivät ovat jälleen ovella. Ohjelmassa on laaja-alaisesti kuultavaa ja nähtävää kaikilta tieteenaloilta ilman, että aiheita olisi asetettu tärkeysjärjestykseen. Edellisten päivien keräämä suosio kasvaa entisestään. Myös yliopistolliset studia generaliat, tieteellisten seurojen järjestämät teemaseminaarit ja määrävuosin järjestettävät tieteenalapäivät keräävät kiinnostunutta osallistujakuntaa.

Eri puolilta tiedeyhteisöä on sen sijaan jo jonkin aikaa kuulunut valittua, ettei tieteellisten seurojen perinteisiin kuukausi- tai jäsenkokouksiin riitä osallistujia – traditionaaliset esitelmätilaisuudet näyttävät kituvan. Poikkeuksena ovat ehkä sellaiset seurukset, joiden toiminnassa varsinaisen tutkijakoulutuksen saaneiden henkilöiden ulkopuolisilla harrastelijoilla on suuri osuus.

Tämän vuoden alussa valmistui Jari Liskin tekemä arvio Suomen Metsätieteellisen Seuran toiminnasta, jonka asianomainen seura oli tilannut virittääkseen keskustelua työskentelyn tavoitteista ja keinoista. Suomen Metsätieteellistä Seuraa (per. 1909) voidaan pitää melko edustavana esimerkkinä yhdestä tieteenalansa pääseurasta, joka laaja-alaisesti kattaa koko metsäntutkimuksen kentän. Seuralla on kiinteät yhteydet paitsi yliopistoihin myös alansa tutkimuslaitoksiin kuten Metsäntutkimuslaitokseen ja Suomen Metsäyhdistykseen, ja se kokoaa toimintansa piiriin puhtaasti akateemisen metsäntutkimuksen lisäksi myös soveltavaa sektoria. Kaikki jäsenkategoriat mukaanlukien seuralla on henkilöjäseniä noin 570.

Jäsenistön piirissä tehdyn kyselyn mukaan seuraa pidettiin edelleen tärkeänä ja hyödyllisenä. Tärkeimmäksi tavoitteeksi koettiin seuran työ metsätieteellisen tutkimuksen, etenkin sen korkean tieteellisen tason edistämiseksi. Näin ollen seuran toivottiin panostavan sellaiseen toimintaan, joka edistäisi tämän tavoitteen saavuttamista. Kannatusta saivat keskustelu- ja teematilaisuudet, julkaisutoiminta, apurahojen jakaminen erityisesti tieteellisiin kokouksiin sekä korkeatasoisen tutkimuksen palkitseminen. Näin on todennäköisesti valtaosassa tieteellisiä seurojamme.

Kokouksista kiinnostavimmiksi koettiin tieteenalapäivät ja teemaseminaarit. Sen sijaan seuran järjestämiä ns. jäsenkokouksiesitelmää pidettiin selvästi tarpeettomampina. Jokin aika sitten myös Suomen historiallisen seuran esimies pohti jäsenlehdessä syitä siihen, miksi sinänsä korkeatasoiset kuukausiesitelmät eivät saa jäsenistöä liikkeelle. On suorastaan kiusallista, jos hyvää esitelmää kuulemaan tulee vain kourallinen ihmisiä. Niinpä eräät seurukset ovat kokonaan luopuneet kuukausikokousten järjestämisestä.

Keskeisenä syynä voidaan pitää ajan puutetta: pitkän työpäivän jälkeen ei enää haluta uhrata vapaa-aikaa yksittäisen esitelmän kuuntelemiseen. Sen sijaan kerralla enemmän tarjoavat tieteenalapäivät tai teemaseminaarit, joihin yleensä voi irrottautua myös työaikana, ovat osallistujille hyödyllisiä. Ehkä tutkimus on myös eriytynyt ja erikoistunut niin, että kollegan puheenvuoro liikkuu alan muiden tutkijoiden näkökulmasta vieraalla alueella.

Tieteellisen seuran tärkeänä tehtävänä on epäilemättä myös oman alansa tutkimuksesta kertovan tiedottamisen edistäminen. Ensisijalla on varmaankin tutkijoiden välisen tiedottamisen lisääminen, mutta myös muille ammattihenkilöille, suurelle yleisölle ja muiden alojen tutkijoille tapahtuvaa tiedottamista on pidettävä tärkeänä.

Liskin selvitys osoitti, että erityisesti nuoret tutkijat pitävät seuraa tarpeellisenä ja ovat kiinnostuneita sen toiminnasta. Jos aikaa olisi enemmän, suuri osa heistä olisi valmis osallistumaan seuran toimintaan nykyistä enemmän. Nuorille sopivien toimintakeinojen löytäminen onkin monen tieteellisen seuran toiminnan järjestäjille yksi lähitulevaisuuden suurimmista haasteista.

Kirjoittaja on Tieteellisten seurain valtuuskunnan toiminnanjohtaja.

